

รายงานสถานการณ์ภาพรวมสินค้าข้าวในประเทศเวียดนาม

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์

1. สรุปภาพรวมตลาดข้าวเวียดนาม

ปริมาณผลผลิตข้าวเวียดนามในฤดูการเพาะปลูกในช่วงฤดูหนาว 2562 – ฤดูใบไม้ผลิ 2563 (พ.ย. 62 - มี.ค. 63) ของเวียดนาม มีปริมาณรวม 19.9 ล้านตัน โดยในปี 2563 เวียดนามมีเป้าหมายส่งออกข้าว 6.7 ล้านตัน ในช่วงเดือน มกราคม – มิถุนายน 2563 เวียดนามมีการส่งออกข้าว ปริมาณรวม 3.522 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.0 จากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา และคิดเป็นร้อยละ 52.6 ของเป้าหมายรวมทั้งปี โดยมีมูลค่ารวม 1.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.7 จากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ตลาดส่งออกข้าวสำคัญของเวียดนาม ได้แก่ ฟิลิปปินส์ จีน มาเลเซีย กานา และโกตดิวัวร์

2. สถานการณ์และแนวโน้มความต้องการของตลาด

1) การผลิต

จากการสำรวจพื้นที่เพาะปลูกข้าวของเวียดนามในช่วงฤดูหนาว 2562 – ฤดูใบไม้ผลิ 2563 (พ.ย. 62- มี.ค. 63) เวียดนามมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวรวม 3.0 ล้านเฮกเตอร์ ลดลงร้อยละ 3.2 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยมีผลผลิตข้าวอยู่ที่ 19.9 ล้านตัน ลดลง 568,400 ตัน และผลผลิตต่อเฮกเตอร์อยู่ที่ 6,580 กิโลกรัมต่อเฮกเตอร์ เพิ่มขึ้น 30 กิโลกรัมต่อเฮกเตอร์ แบ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกในภาคเหนือ 1.1 ล้านเฮกเตอร์ ลดลงร้อยละ 1.7 ผลผลิตข้าวอยู่ที่ 6.9 ล้านตัน ลดลง 142,800 ตัน ผลผลิตต่อเฮกเตอร์อยู่ที่ 6,270 กิโลกรัมต่อเฮกเตอร์ ลดลง 20 กิโลกรัมต่อเฮกเตอร์ และภาคใต้ 1.9 ล้านเฮกเตอร์ ลดลงร้อยละ 4.0 ผลผลิตข้าวอยู่ที่ 13 ล้านตัน ลดลง 425,600 ตัน ผลผลิตต่อเฮกเตอร์อยู่ที่ 6,760 กิโลกรัมต่อเฮกเตอร์ เพิ่มขึ้น 60 กิโลกรัมต่อเฮกเตอร์)

ในขณะที่เวียดนามมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวในช่วงฤดูร้อน – ฤดูใบไม้ร่วง 2563 (เม.ย. - ส.ค. 63) รวม 1.7 ล้านเฮกเตอร์ ลดลงร้อยละ 5.6 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา (รายละเอียดตามตารางที่ 1 การผลิตข้าวเวียดนาม ในข้อ (4))

2) สถานการณ์การส่งออกข้าว

(1) ภาพรวมการส่งออกข้าว ในช่วงมกราคม - มิถุนายน 2563 เวียดนามส่งออกข้าวได้ปริมาณรวม 3.522 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.0 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 โดยมีมูลค่าการส่งออก (ราคา FOB) รวม 1.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.7 (รายละเอียดตามตารางที่ 2 การส่งออกข้าวของเวียดนาม ในข้อ (4))

(2) ตลาดส่งออกข้าวที่สำคัญ ตลาดส่งออกข้าวที่สำคัญ 5 อันดับแรกของเวียดนามในช่วงมกราคม - มิถุนายน 2563 ได้แก่ ฟิลิปปินส์ 634.3 ล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.5 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 จีน 274.4 ล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 88.9 มาเลเซีย 146.8 ล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.9 กานา 126.4 ล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 60.3 และโกตดิวัวร์ 94 ล้านเหรียญสหรัฐ ลดลงร้อยละ 15.4 (รายละเอียดตามตารางที่ 3 ตลาดสินค้าข้าว 15 อันดับแรกของเวียดนามในช่วงมกราคม - มิถุนายน 2563 ในข้อ (4))

(3) **ราคาส่งออกข้าว** ราคาส่งออกข้าวเวียดนามในวันที่ 30 มิถุนายน 2563 มีการลดลง ดังนี้ ราคาข้าวหอม Jasmine เวียดนาม มีราคาเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2563 อยู่ที่ 553-557 เหรียญสหรัฐต่อดัน ลดลงร้อยละ 0.9 เมื่อเทียบกับวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 ข้าวขาว 5% มีราคาเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2563 อยู่ที่ 448-452 เหรียญสหรัฐต่อดัน ลดลงร้อยละ 5.3 เมื่อเทียบกับวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 และข้าวขาว 25% มีราคาเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2563 อยู่ที่ 436-440 เหรียญสหรัฐต่อดัน ลดลงร้อยละ 3.7 เมื่อเทียบกับวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 และข้าวขาว 100% มีราคาเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2563 อยู่ที่ 368-372 เหรียญสหรัฐต่อดัน เท่ากับราคาเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 (รายละเอียดตามตารางที่ 4 ราคาข้าวส่งออก (เงื่อนไขการส่งมอบ FOB) ในข้อ (4))

4) **ข้อมูลสถิติการค้าที่สำคัญ** ประกอบด้วยข้อมูลการผลิตข้าวเวียดนาม ข้อมูลการส่งออกข้าวของเวียดนาม ข้อมูลตลาดสินค้าข้าว 15 อันดับแรกของเวียดนามในเดือนมิถุนายน 2563 และข้อมูลราคาส่งออกข้าว

ตารางที่ 1 : การผลิตข้าวเวียดนามในปี 2563 เทียบกับช่วงเวลาดียวกันของปี 2562

		พื้นที่	ขยายตัว	ผลผลิตต่อ	ขยายตัว	ผลผลิต	ขยายตัว
		(ล้าน เฮกเตอร์)	รายปี (ร้อยละ)	เฮกเตอร์ (กิโลกรัมต่อ เฮกเตอร์)	รายปี (กิโลกรัมต่อ เฮกเตอร์)	(ล้านตัน)	รายปี (ตัน)
ในช่วงฤดูหนาว 2562 – ฤดูใบไม้ผลิ 2563 (พ.ย. 62 - มี.ค. 63)	ภาคเหนือ	1.1	-1.7	6,270	-20	6.9	142,800
	ภาคใต้	1.9	-4.0	6,760	60	13	425,600
	ทั้งประเทศ	3.0	3.2	6,580	30	19.9	568,400
ในช่วงฤดูร้อน – ฤดูใบไม้ร่วง 2563 (เม.ย. - ส.ค. 63)	การเพาะปลูกทั้ง ประเทศ	1.7	-5.6	-	-	-	-

ตารางที่ 2: การส่งออกข้าวของเวียดนาม

หน่วยปริมาณ: ล้านตัน
มูลค่า: พันล้านเหรียญสหรัฐ

ในช่วงมกราคม – มิถุนายน											
2561				2562				2563			
ปริมาณ	มูลค่า	ขยายตัว (ร้อยละ)		ปริมาณ	มูลค่า	ขยายตัว (ร้อยละ)		ปริมาณ	มูลค่า	ขยายตัว (ร้อยละ)	
		ปริมาณ	มูลค่า			ปริมาณ	มูลค่า			ปริมาณ	มูลค่า
3.481	1.768	21.6	38.8	3.353	1.447	-3.7	-18.2	3.522	1.717	5.0	18.7

ที่มา: กรมศุลกากรเวียดนาม

ตารางที่ 3: ตลาดสินค้าข้าว 15 อันดับแรกของเวียดนามในช่วงมกราคม – มิถุนายน 2563

หน่วยปริมาณ: ตัน
มูลค่า: เหรียญสหรัฐ

ที่	ประเทศ	ม.ค. – ม.ย. 2562		ม.ค. – ม.ย. 2563		ขยายตัว (ร้อยละ)	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ฟิลิปปินส์	1,214,335	485,957,295	1,376,212	634,260,573	13.3	30.5

2	จีน	288,641	145,230,051	457,638	274,365,541	58.5	88.9
3	มาเลเซีย	361,111	138,594,448	342,417	146,756,577	-5.2	5.9
4	กานา	165,730	78,885,389	247,951	126,414,261	49.6	60.3
5	โกตดิวัวร์	257,356	111,147,060	213,969	93,980,406	-16.9	-15.4
6	อิรัก	180,075	90,931,500	90,000	47,610,000	-50.0	-47.6
7	สิงคโปร์	43,858	23,536,931	55,636	30,327,631	26.9	28.9
8	อินโดนีเซีย	21,058	9,337,117	45,211	25,889,830	114.7	177.3
9	ฮ่องกง	69,253	34,939,365	39,665	21,850,973	-42.7	-37.5
10	สหรัฐอเมริกา	24,265	12,809,787	29,751	16,594,298	22.6	29.5
11	โมซัมบิก	25,213	11,576,264	31,123	15,345,790	23.4	32.6
12	เซเนกัล	1,443	743,993	41,149	14,580,811	2,751.6	1,859.8
13	ซาอุดีอาระเบีย	15,530	8,500,256	17,443	10,034,599	12.3	18.1
14	สหรัฐอเมริกา	7,398	4,890,014	11,141	7,634,044	50.6	56.1
15	ออสเตรเลีย	7,018	4,470,416	12,038	7,531,478	71.5	68.5

ที่มา: กรมศุลกากรเวียดนาม

ตารางที่ 4: ราคาส่งออกข้าว (เงื่อนไขการส่งมอบ FOB)

หน่วย: เหรียญสหรัฐต่อตัน

ที่	ประเภทข้าว	วันที่ 29 พฤษภาคม 2563	วันที่ 30 มิถุนายน 2563	ขยายตัว (ร้อยละ)
1	ข้าว Jasmine	573-577	558-562	-2.6
2	ข้าวขาว 5%	458-462	473-477	3.3
3	ข้าวขาว 25%	448-452	453-457	1.1
4	ข้าวขาว 100%	378-382	368-372	-2.6

ที่มา: สมาคมอาหารเวียดนาม อ้างถึงข้อมูลของ Oryza.com

3. การวิเคราะห์โอกาส อุปสรรคและความท้าทายของตลาดเวียดนาม

โอกาส	ความท้าทาย
ผู้บริโภคชาวเวียดนามโดยเฉพาะที่อยู่ในเมืองใหญ่มีรายได้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ผู้บริโภคมีแนวโน้มซื้อข้าวที่มีคุณภาพดี และดีต่อสุขภาพ เช่น ข้าวอินทรีย์ ข้าวกล้อง รวมทั้ง เวียดนามเริ่มมีชาวต่างชาติมาพักอาศัยและทำงานมากขึ้น เช่น กลุ่ม Expat ซึ่งมีกำลังซื้อสูง และนิยมบริโภคข้าวคุณภาพดี	เวียดนามเป็นประเทศที่ปลูกและส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลก ดังนั้น ราคาข้าวในเวียดนามต่ำกว่าราคาข้าวที่นำเข้าจากต่างประเทศ ทำให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังซื้อข้าวที่ผลิตในประเทศเป็นหลัก

ความตกลงการค้าของอาเซียน (ATIGA) ส่งผลให้อัตราภาษีนำเข้าของข้าวมาเวียดนามลดลง ร้อยละ 0 ยกเว้นข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 5	การขอใบอนุญาตการนำเข้ายังใช้เวลาระยะเวลาดังก่อนข้างนาน และมีหลายขั้นตอน
---	---

4. สถานการณ์การแข่งขันและคู่แข่งที่สำคัญของไทย

กรมส่งออก-นำเข้า ภายใต้กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทเวียดนามได้ประกาศรายชื่อผู้ส่งออกข้าวในวันที่ 15 กรกฎาคม 2563 จำนวน 192 ราย โดยนครเกิ่นเทอมีจำนวนผู้ส่งออกข้าวมากที่สุดคือ 41 ราย รองลงมาคือ นครโฮจิมินห์ (34 ราย) จังหวัดลองอาน (25 ราย) จังหวัดอานยาง (20 ราย) จังหวัดด่งท้าป (17 ราย) กรุงฮานอย (17 ราย) จังหวัดเกียนยาง (6 ราย) จังหวัดเหงะอาน (6 ราย) และจังหวัดที่มีผู้ส่งออกข้าวรายเดียวได้แก่ จังหวัดเบินแจ จังหวัดบิ่นห์ดินห์ จังหวัดบิ่นห์เยือง จังหวัดเฮายาง จังหวัดนามดินห์ จังหวัดนินห์บิ่นห์ จังหวัดลางเซิน และจังหวัดกว๋างจี

ในช่วงมกราคม - มิถุนายน 2563 ปริมาณส่งออกข้าวของเวียดนามรวม 3.54 ล้านตัน มีมูลค่า 1.73 พันล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 ในเชิงปริมาณ และเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.3 ในเชิงมูลค่า

กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเวียดนามประเมินว่า เนื่องจากความต้องการข้าวของโลกเพิ่มขึ้นอย่างสูงตั้งแต่การแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 ส่งผลให้ผู้ประกอบการข้าวของเวียดนามมีโอกาสเพิ่มปริมาณและมูลค่าส่งออกข้าว ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทเวียดนามคาดว่า การส่งออกข้าวปริมาณ 6.7 ล้านตันของเวียดนามในปี 2563 สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ นอกจากนี้ ความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างสหภาพยุโรปและเวียดนาม (EU-Vietnam Free Trade Agreement - EVFTA) ที่มีผลบังคับใช้ในเดือนสิงหาคม 2563 จะเป็นโอกาสให้การส่งออกข้าวของเวียดนามเข้าสู่ตลาดที่มีมาตรฐานสำหรับข้าวสูง

(ที่มา : หนังสือพิมพ์ออนไลน์ <https://vov.vn/>)

5. แนวทางการขยายตลาด/สู่ทางการจำหน่าย

เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการข้าวในตลาดที่มีความต้องการหลากหลาย และมีความนิยมบริโภคข้าวที่แตกต่างกันทั้งชนิดและระดับราคา กระทรวงพาณิชย์ได้จัดทำยุทธศาสตร์ข้าวไทย ระยะ 5 ปี (ปี 2563-2567) โดยเน้น “ตลาดนำการผลิต” คือ มุ่งเน้นการผลิตข้าวเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดอย่างครอบคลุม โดยเน้นการผลิตข้าว 7 ชนิด คือ 1. ข้าวหอมมะลิ 2. ข้าวหอมไทย 3. ข้าวพื้นนุ่ม 4. ข้าวพื้นแข็ง 5. ข้าวเหนียว 6. ข้าวเหนียว และ 7. ข้าวคุณภาพพิเศษที่มีตลาดเฉพาะ โดยข้าวทั้ง 7 ชนิดนี้ เพื่อให้รองรับความต้องการของตลาดได้อย่างครอบคลุม ทั้ง 1) ตลาดพรีเมียม - ข้าวหอมมะลิกับข้าวหอมไทย 2) ตลาดทั่วไป - ข้าวนุ่ม ข้าวพื้นแข็ง ข้าวเหนียว และ 3) ตลาดเฉพาะ - ข้าวเหนียวกับข้าวคุณภาพพิเศษ

ยุทธศาสตร์ข้าวไทยดังกล่าวจะทำให้ข้าวไทยแต่ละชนิดมี Position ที่ชัดเจนในตลาดข้าวโลก รวมถึงทำให้มีชนิดข้าวหลากหลายสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดและผู้บริโภคได้อย่างครอบคลุม รวมทั้งข้าวพื้นนุ่มซึ่งมีราคาต่ำกว่าข้าวหอมไทยจะสามารถแข่งขันกับข้าวเวียดนามที่มีราคาต่ำได้

6. ข้อคิดเห็น ข้อควรระวัง และข้อเสนอแนะของสคต.

ภายหลังการมีผลบังคับใช้ของความตกลงเขตการค้าเสรี เวียดนาม – สหภาพยุโรป หรือ EVFTA ในวันที่ 1 สิงหาคม 2563 จะทำให้เวียดนามมีความได้เปรียบในการส่งออกข้าวไปยังตลาดสหภาพยุโรปมากขึ้น และภายใต้ความตกลงดังกล่าวสหภาพยุโรปให้โควตาภาษีการส่งออกข้าว อัตราร้อยละ 0 แก่ข้าวเวียดนาม สำหรับข้าวขาว

ปริมาณ 30,000 ตัน ข้าวเปลือก ปริมาณ 20,000 ตัน (เทียบเท่าข้าวสาร 13,800 ตัน) และข้าวหอม (fragrant rice) ปริมาณ 30,000 ตัน สำหรับข้าวหัก (Broken Rice) อัตราภาษีจะลดลงร้อยละ 50 ทั้งนี้ที่ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ และทยอยลดลงภายใน 5 ปี ซึ่งจะทำให้ไทยมีความเสี่ยงที่สูญเสียส่วนแบ่งตลาดข้าวในสหภาพยุโรปบางส่วนให้แก่เวียดนาม

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์
กรกฎาคม 2563